

Секція 1. 100 років Версалю: між минулим та майбутнім
Іванов Володимир

УКРАЇНСЬКЕ ПИТАННЯ НА ПАРИЗЬКІЙ МИРНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ

У статті розглядаються події, що відбулися після Першої світової війни та безпосередньо вплинули на долю України. Дипломатичні заходи УНР в захисті державності на Паризькій мирній конференції. Детально обговорюється діяльність українських дипломатів на конференції, їхні зусилля з захисту права українського народу на самовизначення. Це була перша виїзна дипломатія УНР, на міжнародній арені та активна участь української делегації в роботі конференції разом з провідними країнами світу. Слід зазначити, що в Парижі переможці розглядали українську проблему в антибільшовицькому аспекті, покладаючись переважно на Польщу, Румунію і Білу Росію, а не на УНР.

Ключові слова: УНР, Паризька конференція, Антанта, ЗУНР, дипломатичні відносини.

The article examines the events that took place after the First World War and directly influenced the fate of Ukraine. The diplomatic measures of the UPR in the defence of statehood at the Paris peace conference. The activities of Ukrainian diplomats at the conference, their efforts to protect the right of the Ukrainian people to self-determination are discussed in detail. This was the first exit diplomacy of the UPR, on the international arena and active participation of the Ukrainian delegation in the work of the conference along with the leading countries of the world. It should be noted that in Paris, the winners considered the Ukrainian problem in the anti-Bolshevik aspect, relying mostly on Poland, Romania and White Russia, rather than on the UPR.

Keywords: UPR, Paris conference, Antanta, ZUNR, diplomatic relations. Метою даної статті є вплив результатів Паризької мирної конференції, щодо вирішення «українського питання». Актуальність дослідження полягає в тому, що Паризька мирна конференція, вплинула на подальший розвиток післявоєнного світу, на карті якого відродилась польська держава анексувавши у зв'язку з рішенням Паризької конференції частину української території. Дану тему досліджували історики: Симоненко Р. у своїй праці «політика Антанти й США щодо України в 1919 р.», Гушуляк І.Л. у статті «Українське питання» на Паризькій мирній конференції 1919 року та ін.

На Паризьку мирну конференцію з 18 січня 1919 року по 21 січня 1920 року зібралися представники понад 30 країн. Вирішальна роль на конференції належала лідерам трьох великих держав — прем'єр-міністрові Франції Ж. Клемансо, прем'єр-міністрові Великобританії Д. Ллойд Джорджу і президентові США В. Вільсону. На Паризькій мирній конференції «українське питання» не виділялося окремим пунктом до

розгляду. Воно виникало в процесі визначення повоєнних кордонів Польщі, Румунії, Чехо-Словаччини. Представники українських делегацій не визнавалися повноправними представниками українського народу. Українці були єдиним народом, право якого на самовизначення на конференції було проігноровано [1].

Очолювати Українську делегацію УНР та ЗОУНР було доручено Г. Сидоренку. Проте делегація Західної області УНР діяла окремо. Головними цілями української делегації на цій конференції було домогтися визнання незалежності УНР, отримання допомоги й підтримки з боку країн Антанти в боротьбі з більшовиками, а також посісти гідне місце в системі післявоєнних міжнародних відносин. УНР, яка уклала в 1918 р. у Брест-Литовську договір з Німеччиною, стала її союзницею і не повинна була брати участь в конференції. Франція, яка була зацікавлена у відродженні єдиної й нерозділеної Росії та «Великої Польщі» шляхом українських земель, розцінювала уряд УНР як просоціалістичний. Розпочалася антиукраїнська кампанія, унаслідок чого було порушено питання про припинення українсько-польської війни 1918-1919 років й обговорення умов миру. Польський уряд, на відміну від уряду УНР, відхилив запропоновані умови. Найбільш виважений підхід до розв'язання українського питання мала англійська делегація, яка різко виступила проти анексії українських земель Польщею [2]. На Паризькій мирній конференції остаточно перемаг французький підхід до вирішення «українського питання». Існування в Східній Європі міцної Польської держави як протиположності Німеччині було вигідно Франції. Тому вона поставила вимогу негайно припинити війну ЗУНР із Польщею та встановити лінію кордону, за якою Львів і Дрогобицький район переходили під владу Польщі. Для боротьби з більшовиками, у тому числі й в Україні, надавалася допомога Польщі, Румунії та білогвардійським військам Денікіна. Загарбання Польщею Східної Галичини й Волині не дістало належного розголосу на Паризькій мирній конференції. Не прийнявши формального рішення, керівники Антанти фактично визначили долю цих західноукраїнських земель на користь Польщі. На цьому особливо наполягали Франція та США. Крім того, вони ігнорували заклики українських делегатів у західних країнах про природне право українського народу на самовизначення [3,298].

25 червня 1919 р. Польща одержала право на окупацію всієї Галичини та введення цивільної адміністрації на цій території. Досить гнучку політику з метою заволодіння Закарпаттям проводили президент Чехословаччини Т. Масарик і міністр закордонних справ Е. Бенеш. Свої дії вони узгоджували із західними державами Антанти. У січні 1919 року чеські війська ввійшли до Ужгорода. 8 травня в Парижі було прийнято рішення про передачу Закарпатської України Чехословаччині. У вересні 1919 року воно ввійшло до Сен-Жерменського мирного договору. В Парижі також обговорювалось питання про долю Північної Буковини та

Бессарабії. Вони були передані Румунії. Проте Україна та Росія не визнали законності цих рішень. Визнання незалежності УНР країнами Антанти й одержання від них допомоги було неможливо після втрати Директорією УНР влади над більшістю українських земель у 1919 році [1].

Отже, спроби української делегації добитися міжнародного визнання УНР і заручитися підтримкою держав Антанти закінчилися невдачею. На Паризькій мирній конференції Україна виступала не як суб'єкт, а об'єкт міжнародної політики, як поле для інтересів інших держав. Головні творці післявоєнної карти Європи — лідери Великобританії, Франції та США проігнорували законне право українського народу на державну самостійність.

Список використаних джерел і літератури

1. Гушуляк І. Л. «Українське питання» на Паризькій мирній конференції 1919 р.

URL : <http://www.spas.net.ua/index.php/library/article/207>.

2. Дацків І. М. Українське питання на Паризькій мирній конференції. Наукові записки: Серія «Історія». 2007, №19. С. 184–190.

3. Литвин М. М. Історія ЗУНР / М. М. Литвин, К. І. Науменко. Львів: Олір, 1995. 368 с.

Щербаков Ігор

«УКРАЇНСЬКЕ ПИТАННЯ» У ВЕРСАЛЬСЬКІЙ СИСТЕМІ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

У статті йдеться про роботу Паризької мирної конференції 1919-1920 років та особливості розгляду на ній «українського питання», міститься аналіз позицій провідних держав щодо незалежності України та причини схвалення конференцією антиукраїнських рішень.

Ключові слова: *Паризька мирна конференція, США, Франція, Великобританія, Польща, «українське питання», делегація УНР та ЗУНР. This paper includes information about the work of Paris Peace Conference 1919-1920 and features of consideration of «Ukrainian question». It includes the analysis of positions of core players about Ukrainian independence and reasons for approval «anti-Ukrainian» decisions on the conference.*

Keywords: *Paris Peace Conference, USA, France, UK, Poland, «Ukrainian question», UPR's and WUPR's diplomacy delegation.*

По завершенні Першої світової війни та розпаду Російської імперії українська нація отримала вперше за декілька століть можливість створити власну незалежну й суверенну державу. Проте, як відомо, зовнішньополітичні пріоритети УНР не були сталими: від орієнтації на Антанту, згодом на Четверний блок й окупації українських земель німецькими та австро-угорськими військами до союзу з Польщею. Після повалення гетьманату УНР була проголошена демократичною,